

De fleste kvinner som får diagnosen endometriekreft (kreft i livmorslimhinnen) har i forkant hatt vaginale blødningersforstyrrelser. Blødningene kan ha endret karakter, blitt kraftigere, uregelmessige eller ha oppstått etter menopause. Ved mistanke om kreft tas ofte en vevsprøve fra livmorslimhinnen, som regel en mindre vevsprøve som kan tas uten bruk av anestesi (endometriebiopsi). Hvis det fortsatt er usikkerhet eller behov for mer informasjon om krefttype mm., tas en større vevsprøve ved at det gjøres en utskrapning av livmorslimhinnen. Et slik inngrep krever anestesi, oftest narkose.

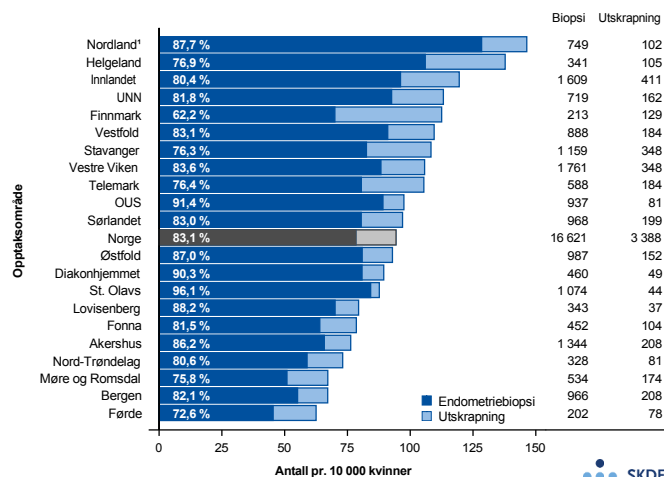
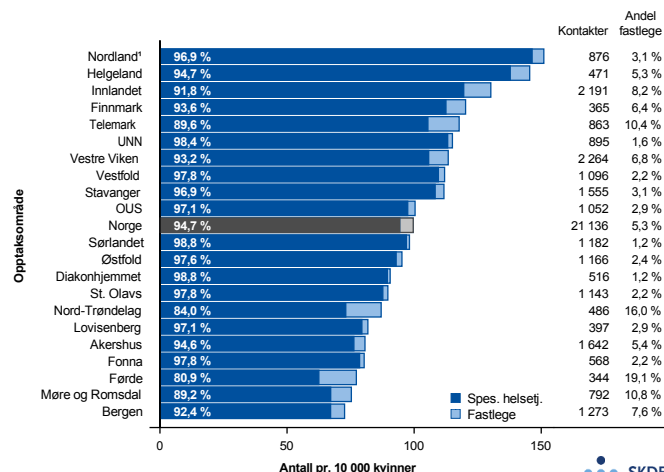
Resultater

I perioden 2015–2017 var det årlig omlag 17 000 polikliniske kontakter hvor det ble utført endometriebiopsi og 3 000 inngrep hvor det ble utført utskrapning i offentlig finansiert spesialisthelsetjeneste i Norge. I tillegg var det årlig omkring 1 000 kontakter hos fastlege eller legevakt hvor det ble utført endometriebiopsi.

Det var i perioden 2015–2017 moderat geografisk variasjon i bruken av denne typen undersøkelser. Kvinner bosatt i opptaksområdet til Nordlandssykehuset HF fikk utført over dobbelt så mange undersøkelser med endometriebiopsi eller utskrapning som kvinner bosatt i opptaksområdet til Helse Bergen HF. Andelen kontakter hos fastlege varierte fra 19,1 % for bosatte i opptaksområdet Førde til 1,2 % for bosatte i opptaksområdene Diakonhjemmet og Sørlandet.

Nasjonalt lå andelen kontakter hvor det ble foretatt utskrapning (av alle kontakter i spesialisthelsetjenesten med endometriebiopsi eller utskrapning) på omlag 17 %, men denne andelen varierer mye mellom opptaksområdene. For bosatte i opptaksområdet St. Olavs ble utskrapning brukt i bare 4 % av kontaktene, mens for bosatte i opptaksområdet Finnmark ble utskrapning brukt i 38 % av kontaktene.

Bruk av utskrapning er mer utbredt for kvinner med hoved- eller bitilstand N95.0 Postmenopausale blødninger (i aldersgruppen 50 år eller eldre), hvor utskrapninger utgjør omlag 25 % av kontaktene i spesialisthelsetjenesten, enn for kvinner med andre tilstander (i aldersgruppen 16–55 år), hvor utskrapninger utgjør ca 10 % av kontaktene.

Kilde: NPR/SSB

Antall kontakter i spesialisthelsetjenesten pr. 10 000 kvinner, aldersjustert, gjennomsnitt pr. år for 2015–2017 fordelt på opptaksområde og endometriebiopsi versus utskrapning. Gjennomsnittlig antall kontakter til høyre. ¹se rapport.

National Health Services (NHS) i Storbritannia har nylig anbefalt at utskrapning ikke bør utføres for pasienter med kraftige menstruasjonsblødninger med mindre det er spesielle forhold som skulle tilsi at pasienten vil ha nytte av inngrepet. Vi finner at det årlig ble utført 582 utskrapninger hos norske kvinner med hoveddiagnose «N92 Kraftige og/eller hyppige blødninger».

Kommentarer

Den geografiske variasjonen i bruk av endometriebiopsi og utskrapning (totalt for spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten/fastlege) er moderat. Den geografiske variasjonen i andelen konsultasjoner hvor man har foretatt en utskrapning av livmoren er stor.

Endometriebiopsi og utskrapning utføres hovedsakelig i spesialisthelsetjenesten, men i enkelte opptaksområder fikk en ikke ubetydelig andel av kvinnene utført endometriebiopsi hos fastlegen. De to opptaksområdene med høyest andel endometriebiopsi tatt hos fastlege hadde i perioden ikke avtalespesialister innen gynekologi.

Det er ingen kjent geografisk variasjon i sykkelighet som skulle tilsi at behovet for vevsprøver fra livmorslimhinnen burde variere geografisk. Omfanget er også såpass stort at tilfeldig variasjon ikke kan forventes å bidra vesentlig til den observerte variasjonen. Variasjonen må derfor betegnes som uberettiget.

Antall kontakter med endometriebiopsi og inngrep med utskrapning pr. 10 000 kvinner, aldersjustert, gjennomsnitt pr. år for 2015–2017 fordelt på opptaksområde og hhv. kontakter i spesialisthelsetjenesten og kontakter hos fastlege eller legevakt. Gjennomsnittlig antall kontakter og andel kontakter hos fastlege til høyre. ¹se rapport.

Kilde: NPR/KUHR/SSB